

Šugár, J. et al. Odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi orgánů činných v trestním řízení

Praha: Scientia, spol. s r.o., 2009. 152 s. ISBN 978-80-86960-52-4

Autorský kolektív pod vedením Dr. Jána Šugára, CSc., predkladá odbornej verejnosti publikáciu s názvom „*Odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi orgánů činných v trestním řízení*“, ktorá bola autormi spracovaná pri riešení čiastkovej výskumnej úlohy v rámci výskumného projektu „*Vyvinutí nových metod v oblasti zabavování výnosů z trestné činnosti a boje proti praní špinavých peněz*“.

Aktuálnosť spracovania publikácie je zdôraznená úsilím všetkých demokratických krajín vytvoriť dostatočné predpoklady na predchádzanie, zamedzovanie a odhaľovanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Ak v tejto oblasti absentujú účinné a efektívne legislatívne, inštitucionálne a organizačno-riadiace nástroje, reálne hrozí, že zisk z trestnej činnosti bude zlegalizovaný, prípadne sa stane zdrojom na financovanie páchania ďalšej trestnej činnosti (investovanie do šedej – kriminálnej ekonomiky, obnova zničenej zločineckej štruktúry, korupčné konanie spojené s ovplyvňovaním verejnej správy, financovanie terorizmu atď.). A práve predkladaná publikácia bola spracovaná tak, aby nielen poukázala na aktuálny stav odčerpávania výnosov z trestnej činnosti v Českej republike (ako sa s touto situáciou vyrovnávajú orgány činné v trestnom konaní), ale aby načrtla aj určité odporúčania, ktoré by mohli prispieť k zvýšeniu efektívnosti odčerpávania výnosov z trestnej činnosti. Navrhované postupy vychádzajú z aktuálnej právnej úpravy v Českej republike¹ a z vlastných skúseností autorov získaných pri vyšetrovaní trestnej činnosti a realizácii finančných šetrení, ktorých výsledky boli prevzaté štátnymi zástupcami a boli uplatnené v konaní pred súdom.

Logicky štruktúrovaný obsah textu spracovaný v siedmich samostatných kapitolách podáva čitateľovi prehľadne a systematicky obraz o danej problematike. V prvej kapitole autori zdôvodňujú významnosť a opodstatnenosť riešenia úloh súvisiacich s odčerpávaním výnosov z trestnej činnosti. Metodologicky vymedzujú základné pojmy súvisiace s danou problematikou. V danom kontexte charakterizujú hmotnoprávne predpoklady odčerpávania výnosov z trestnej činnosti a následne stručne popisujú postup odčerpávania výnosov v priebehu trestného konania. V závere tejto časti autori analýzou metodologických problémov týkajúcich sa danej oblasti zovšeobecňujú skutočnosti vo forme predbežných záverov.

V druhej až piatej kapitole prezentujú jednotlivé problémové okruhy týkajúce sa samotného procesu realizácie trestného konania v súvislosti s vyhľadávaním, zaistovaním a odčerpávaním výnosov z trestnej činnosti. V šiestej kapitole zvyrazňujú možnosti odčerpávania výnosov z trestnej činnosti v zmysle medzinárodných zmlúv. Je možné vysloviť súhlas s ich názorom, že v prípade absencie vzájomnej medzinárodnej spolupráce orgánov činných v trestnom konaní sú uvedené postupy málo účinné a efektívne. Ako zdôrazňujú, v praxi narastá počet spáchaných trestných činov s medzinárodným prvkom. Bez kvalitnej medzinárodnej policajnej a justičnej spolupráce by sa z orgánov činných v trestnom konaní a súdov stali nečinní pozorovatelia a štatisti páchanej trestnej činnosti. Uvedené konštatovanie dvojnásobne platí v Európskej únii, v priestore slobodného pohybu osôb, majetku, kapitálu a služieb.

¹ Autori pri spracovávaní publikácie používali jednotlivé ustanovenia v tom čase účinného Trestného zákona, t. j. zákona č. 140/1961 Sb. Dňom 1. 1. 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 40/2009, trestní zákonník. Jednotlivé ustanovenia týkajúce sa odčerpávania výnosov z trestnej činnosti (tresty a ochranné opatrenia) sú v tomto trestnom zákonníku v podstate zachované, avšak majú iné číslovanie paragrafov a sú upresnené.

Nimi spracované poznanie je výsledkom výskumu, ktorý realizovali relatívne samostatne pri skúmaní možností dokazovania jednotlivých etáp procesu odčerpávania výnosov z trestnej činnosti.

Pozitívom je, že výsledky, ku ktorým sa dopracovali autori analýzou štatistických údajov a vykonaním empirického výskumu, nevyužili len na suchú konštatáciu aktuálneho stavu jednotlivých etáp v praxi, ale na ich základe v záverečnej siedmej kapitole navrhujú niektoré postupy a odporúčania pre prax. Z doterajších registrovaných ohlasov, ktoré korešpondujú s mojím názorom, nimi navrhované odporúčania sú využiteľné nielen v praxi, ale aj v teórii. Ich akceptáciou sú vytvorené predpoklady na zvýšenie úrovne efektivity na úseku odčerpávania výnosov z trestnej činnosti.

V závere tejto recenzie konštatujem, že predkladaná publikácia svedčí o vysokej odbornej a vedeckej erudovanosti autorov. Je bohatým zdrojom poznatkov a návodov využiteľných nielen v policajnej a justičnej praxi v Českej republike, ale môže byť veľmi užitočnou inšpiráciou aj pre orgány činné v trestnom konaní a súdy v Slovenskej republike, samozrejme pri rešpektovaní právnej úpravy platnej a účinnej na jej území.

*kpt. JUDr. Jaroslav Rapčan
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra kriminálnej polície
e-mail: jaroslav.rapcan@minv.sk*